

Aleksandra Zaparucha

Zeszyt ćwiczeń

- ✓ Zintegrowane kształcenie przedmiotowo-językowe w edukacji wczesnoszkolnej na przykładach dla języka angielskiego
- ✓ Cele projektów interdyscyplinarnych
- ✓ Cele edukacji wczesnoszkolnej
- ✓ Materiały i pomoce dydaktyczne w języku angielskim

Redakcja merytoryczna
Anna Gębka-Suska

Analiza merytoryczna
Justyna Maziarska-Lesisz
Elżbieta Witkowska

Recenzja
dr Barbara Muszyńska

Redakcja językowa i korekta
Żeliszaw Żeliszawski

Projekt graficzny, projekt okładki
Wojciech Romerowicz, ORE

Skład i redakcja techniczna
Joanna Suska

Projekt motywu graficznego „Szkoty ćwiczeń”
Aneta Witecka

ISBN 978-83-65890-00-9 (*Zestawy materiałów dla nauczycieli szkół ćwiczeń – języki obce*)

ISBN 978-83-65890-25-2 (*Zestaw 7, CLIL w praktyce*)

ISBN 978-83-65890-28-3 (*Zeszyt 3*)

Warszawa 2017

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 3.0 Polska (CC-BY-NC).

Spis treści

Wprowadzenie	5
Wskazówki do pracy nad zestawem	5
Pytania do przemyślenia i zadania do wykonania	7
Edukacja wczesnoszkolna	7
Do przemyślenia	7
Zadanie: Analiza programu nauczania i podręczników	7
Zadanie: Zwiedzanie klasy nauczania wczesnoszkolnego	7
Zadanie: Rozmowa z nauczycielami edukacji wczesnoszkolnej	7
Zadanie: Planowanie lekcji w edukacji wczesnoszkolnej	7
Zadanie: Praca z uczniami	7
Zadanie: Sprawdzanie efektów nauczania	7
Edukacja matematyczna	8
Do przemyślenia	8
Zadanie: Analiza programu nauczania i podręczników	8
Zadanie: Zwiedzanie pracowni matematycznej	8
Zadanie: Rozmowa z nauczycielami przedmiotu.	8
Zadanie: Planowanie lekcji matematyki	8
Zadanie: Praca z uczniami	8
Zadanie: Sprawdzanie efektów nauczania	8
Edukacja przyrodnicza	9
Do przemyślenia	9
Zadanie: Analiza programów nauczania i podręczników	9
Zadanie: Zwiedzanie pracowni przedmiotowych	9
Zadanie: Rozmowa z nauczycielami przedmiotów ścisłych	9
Zadanie: Planowanie lekcji geografii	9
Zadanie: Praca z uczniami	9
Zadanie: Sprawdzanie efektów nauczania	9
Zadanie: Planowanie lekcji fizyki	9
Zadanie: Praca z uczniami	9
Zadanie: Sprawdzanie efektów nauczania	10
Zadanie: Planowanie lekcji biologii	10
Zadanie: Praca z uczniami	10
Zadanie: Sprawdzanie efektów nauczania	10
Zadanie: Planowanie eksperymentu naukowego (fizyka lub chemia)	10
Zadanie: Praca z uczniami	10
Zadanie: Sprawdzanie efektów nauczania	10

Edukacja historyczna	11
Do przemyślenia	11
Zadanie: Analiza programu nauczania i podręczników	11
Zadanie: Zwiedzanie pracowni historycznej	11
Zadanie: Rozmowa z nauczycielami historii	11
Zadanie: Planowanie lekcji historii	11
Zadanie: Praca z uczniami	11
Zadanie: Sprawdzanie efektów nauczania	11
Edukacja artystyczna	12
Do przemyślenia	12
Zadanie: Analiza programu nauczania i podręczników	12
Zadanie: Zwiedzanie pracowni plastycznej	12
Zadanie: Rozmowa z nauczycielem plastyki	12
Zadanie: Planowanie lekcji plastyki	12
Zadanie: Praca z uczniami	12
Zadanie: Sprawdzanie efektów nauczania	12
Projekty interdyscyplinarne	13
Do przemyślenia	13
Zadanie: Analiza propozycji projektów interdyscyplinarnych	13
Zadanie: Planowanie projektu interdyscyplinarnego	13
Zadanie: Praca z uczniami	13

Wprowadzenie

„Zeszyt ćwiczeń” przeznaczony jest dla wszystkich biorących udział w szkoleniach w ramach szkoły ćwiczeń: studentów dopiero zaczynających przygodę z zawodem nauczyciela języków obcych, czynnych nauczycieli z niewielkim stażem, a także nauczycieli z dłuższym stażem, którzy chcą się rozwijać.

Celem Zestawu nr 7 jest pokazanie całych lekcji z różnych przedmiotów znajdujących się w programach szkoły podstawowej w języku obcym z wykorzystaniem technik „miękkiego” CLIL w ramach:

- edukacji wczesnoszkolnej;
- edukacji matematycznej;
- edukacji przyrodniczej;
- edukacji historycznej;
- edukacji artystycznej.

Każda z części zawiera krótki opis wymagań zawartych w podstawie programowej, przykład serii lekcji, z których jedna jest szczegółowo opracowana, oraz zestaw linków do ciekawych stron z materiałami w języku angielskim, dotyczącymi konkretnych przedmiotów. Zestaw nr 7 zawiera także kilka propozycji projektów interdyscyplinarnych, w których język obcy może stać się zwornikiem łączącym różne treści przedmiotowe, a także sugestie dotyczące dalszego samokształcenia w zakresie „miękkiego” CLIL.

Wskazówki do pracy nad zestawem

Przed przystąpieniem do pracy nad pytaniami i zadaniami zawartymi w tym zeszycie przeczytaj „Teorię w pigułce”. Później wracaj do niej zawsze wtedy, gdy będziesz tego potrzebował do wykonania zadań zawartych w tym „Zeszycie ćwiczeń”. Będziesz je realizować pod okiem Mentora, który zadecyduje o tym, które zadania powinieneś zrobić. Zarówno **zagadnienia** „Do przemyślenia”, jak i „Zadania” są zaplanowane tak, by wprowadzić cię w zagadnienia „miękkiego” CLIL stopniowo.

Zagadnienia „Do przemyślenia” mają cię skłonić do refleksji nad procesami nauczania i uczenia się języków obcych i przedmiotów niejęzykowych, które znasz z własnego doświadczenia. **Zadania** we wszystkich częściach „Zeszytu ćwiczeń” wymagają:

- przeglądania podręczników szkolnych przedmiotów niejęzykowych;
- zwiedzania pracowni przedmiotowych;
- rozmów z innymi nauczycielami przedmiotów niejęzykowych;
- zadań do wykonania z uczniami.

Na regularnych spotkaniach z Mentorem będziecie dzielić się swoimi przemyśleniami, obserwacjami i doświadczeniami. Powinieneś wykazać się znajomością poszczególnych

zagadnień, samodzielnością wniosków oraz krytyczną oceną zebranego przez siebie materiału. Dla lepszej organizacji procesu szkolenia **prowadź notatnik**, w którym będziesz robił zapiski ze spotkań z innymi nauczycielami, z prowadzonych lekcji czy notował inne ważne dla ciebie informacje. Każda notatka powinna być opatrzona datą, zawierać temat spotkania, opis jego przebiegu i płynące z niego wnioski.

Pytania do przemyślenia i zadania do wykonania

Edukacja wczesnoszkolna

Do przemyślenia

Przypomnij sobie swoją edukację wczesnoszkolną. Co ci najbardziej utkwilo w pamięci?

Zadanie: Analiza programu nauczania i podręczników

Przejrzyj program nauczania i podręczniki do nauczania początkowego. O czym uczą się dzieci w edukacji wczesnoszkolnej?

Zadanie: Zwiedzanie klasy nauczania wczesnoszkolnego

W wolnej chwili zajrzyj do klas nauczania wczesnoszkolnego w twojej szkole. Co znajduje się na ścianach i w szafach klasy?

Zadanie: Rozmowa z nauczycielami edukacji wczesnoszkolnej

Jeśli to możliwe, porozmawiaj z nauczycielami edukacji wczesnoszkolnej pracującymi w twojej szkole. Jak wygląda codzienna praca nauczyciela dzieci klas I–III?

Zadanie: Planowanie lekcji w edukacji wczesnoszkolnej

Zaplanuj wybrane elementy serii działań edukacyjnych na temat okręgów, prostokątów, trójkątów i kwadratów („Circle, rectangle, triangle, square” w „Teorii w pigułce”). Przygotuj potrzebne materiały. Jakimi metodami sprawdzisz efekty nauczania?

Zadanie: Praca z uczniami

Przeprowadź minimum 3 półgodzinne lekcje w krótkich odstępach czasu.

Zadanie: Sprawdzanie efektów nauczania

Jeśli to możliwe, wróć do tej samej grupy uczniów po tygodniu lub dwóch, w celu sprawdzenia efektów nauczania.

Edukacja matematyczna

Do przemyślenia

Jak wyglądały twoje lekcje matematyki w szkole podstawowej?

Zadanie: Analiza programu nauczania i podręczników

Przejrzyj program nauczania oraz podręczniki i zeszyty ćwiczeń do matematyki, z których korzystają twoi uczniowie. Jakiego rodzaju treści się w nich znajdują?

Zadanie: Zwiedzanie pracowni matematycznej

W wolnej chwili zajrzyj do pracowni matematycznych w twojej szkole. Co znajduje się na ścianach i w szafach pracowni? Czy znasz nazwy tych obiektów w języku obcym, którego uczysz?

Zadanie: Rozmowa z nauczycielami przedmiotu.

Jeśli to możliwe, porozmawiaj z nauczycielami matematyki pracującymi w twojej szkole. Dowiedz się, jakie są ich ulubione metody pracy.

Zadanie: Planowanie lekcji matematyki

Zaplanuj lekcję na temat wykresów słupkowych i kołowych („Constructing and interpreting bar graphs and pie charts” w „Teorii w pigułce”). Przygotuj potrzebne materiały. Uwzględnij metody sprawdzania efektów nauczania w zakresie treści i języka.

Zadanie: Praca z uczniami

Przeprowadź lekcję matematyki z wybraną klasą.

Zadanie: Sprawdzanie efektów nauczania

Jeśli to możliwe, wróć do tej samej grupy uczniów po tygodniu lub dwóch, w celu sprawdzenia efektów nauczania.

Edukacja przyrodnicza

Do przemyślenia

Które przedmioty z grupy przedmiotów ścisłych – biologia, fizyka, chemia czy geografia – były twoimi ulubionymi w szkole? Dlaczego?

Zadanie: Analiza programów nauczania i podręczników

Przejrzyj programy nauczania oraz podręczniki i zeszyty ćwiczeń do przedmiotów ścisłych, z których korzystają twoi uczniowie. Jakiego rodzaju treści się w nich znajdują?

Zadanie: Zwiedzanie pracowni przedmiotowych

Zajrzyj do pracowni przedmiotów ścisłych – geografii, fizyki, chemii i biologii – w twojej szkole. Co znajduje się na ścianach i w szafach?

Zadanie: Rozmowa z nauczycielami przedmiotów ścisłych

Jeśli to możliwe, porozmawiaj z nauczycielami przedmiotów ścisłych w twojej szkole. Jak wygląda ich codzienna praca?

Zadanie: Planowanie lekcji geografii

Zaplanuj lekcję na temat Arktyki i Antarktydy („The Arctics and Antarctica” w „Teorii w pigułce”). Przygotuj potrzebne materiały. Uwzględnij metody sprawdzania efektów nauczania w zakresie treści i języka.

Zadanie: Praca z uczniami

Przeprowadź lekcję geografii z wybraną klasą.

Zadanie: Sprawdzanie efektów nauczania

Jeśli to możliwe, wróć do tej samej grupy uczniów po tygodniu lub dwóch, w celu sprawdzenia efektów nauczania.

Zadanie: Planowanie lekcji fizyki

Zaplanuj lekcję na temat przekazywania ciepła („How to rap and map heat transfer?” w „Teorii w pigułce”). Przygotuj potrzebne materiały. Uwzględnij metody sprawdzania efektów nauczania w zakresie treści i języka.

Zadanie: Praca z uczniami

Przeprowadź lekcję fizyki z wybraną klasą.

Zadanie: Sprawdzanie efektów nauczania

Jeśli to możliwe, wróć do tej samej grupy uczniów po tygodniu lub dwóch, w celu sprawdzenia efektów nauczania.

Zadanie: Planowanie lekcji biologii

Zaplanuj lekcję na temat cyklu życia motyla („From a butterfly to a butterfly” w „Teorii w pigułce”). Przygotuj potrzebne materiały. Uwzględnij metody sprawdzania efektów nauczania w zakresie treści i języka.

Zadanie: Praca z uczniami

Przeprowadź lekcję biologii z wybraną klasą.

Zadanie: Sprawdzanie efektów nauczania

Jeśli to możliwe, wróć do tej samej grupy uczniów po tygodniu lub dwóch, w celu sprawdzenia efektów nauczania.

Zadanie: Planowanie eksperymentu naukowego (fizyka lub chemia)

Zaplanuj lekcję z eksperymentem naukowym („Will it sink or will it float?”; „How to make a lava lamp?” lub „Which is a stronger acid?” w „Teorii w pigułce”). Przygotuj potrzebne materiały. Uwzględnij metody sprawdzania efektów nauczania w zakresie treści i języka.

Zadanie: Praca z uczniami

Przeprowadź eksperyment naukowy z wybraną klasą.

Zadanie: Sprawdzanie efektów nauczania

Jeśli to możliwe, wróć do tej samej grupy uczniów po tygodniu lub dwóch, w celu sprawdzenia efektów nauczania.

Edukacja historyczna

Do przemyślenia

Jak wyglądały lekcje historii w twojej szkole? Co ci się w nich podobało i dlaczego?

Zadanie: Analiza programu nauczania i podręczników

Przejrzyj program nauczania oraz podręcznik i zeszyt ćwiczeń do historii, z których korzystają twoi uczniowie. Jakiego rodzaju treści się w nich znajdują?

Zadanie: Zwiedzanie pracowni historycznej

W wolnej chwili zajrzyj do pracowni historycznej w twojej szkole. Co znajduje się na ścianach i w szafach pracowni?

Zadanie: Rozmowa z nauczycielami historii

Jeśli to możliwe, porozmawiaj z nauczycielami historii w twojej szkole. Jak wygląda ich codzienna praca?

Zadanie: Planowanie lekcji historii

Zaplanuj lekcję historii na temat wielkiego pożaru Londynu („The Great Fire of London 1666” w „Teorii w pigułce”). Przygotuj potrzebne materiały. Uwzględnij metody sprawdzania efektów nauczania w zakresie treści i języka.

Zadanie: Praca z uczniami

Przeprowadź lekcję historii z wybraną klasą.

Zadanie: Sprawdzanie efektów nauczania

Jeśli to możliwe, wróć do tej samej grupy uczniów po tygodniu lub dwóch, w celu sprawdzenia efektów nauczania.

Edukacja artystyczna

Do przemyślenia

W jaki sposób prowadzone były lekcje plastyki, w których uczestniczyłeś?

Zadanie: Analiza programu nauczania i podręczników

Przejrzyj program nauczania plastyki oraz podręcznik i zeszyt ćwiczeń do plastyki, z których korzystają twoi uczniowie. Jakiego rodzaju treści się tam znajdują?

Zadanie: Zwiedzanie pracowni plastycznej

W wolnej chwili zajrzyj do pracowni plastycznej w twojej szkole. Co znajduje się na ścianach i w szafach pracowni?

Zadanie: Rozmowa z nauczycielem plastyki

Jeśli to możliwe, porozmawiaj z nauczycielem plastyki w twojej szkole. Jak wygląda jego codzienna praca?

Zadanie: Planowanie lekcji plastyki

Zaplanuj lekcję plastyki („Who is that girl?” w „Teorii w pigułce”). Przygotuj potrzebne materiały. Uwzględnij metody sprawdzania efektów nauczania w zakresie treści i języka.

Zadanie: Praca z uczniami

Przeprowadź lekcję plastyki z wybraną klasą.

Zadanie: Sprawdzanie efektów nauczania

Jeśli to możliwe, wróć do tej samej grupy uczniów po tygodniu lub dwóch, w celu sprawdzenia efektów nauczania.

Projekty interdyscyplinarne

Do przemyślenia

Czy jako uczeń brałeś udział w projektach interdyscyplinarnych? Czego one dotyczyły? Jak były zaplanowane?

Zadanie: Analiza propozycji projektów interdyscyplinarnych

Przeanalizuj propozycje projektów interdyscyplinarnych zawartych w „Teorii w pigułce” („Water, water, water...”; „My home town project”; „The story of chocolate”).

Zadanie: Planowanie projektu interdyscyplinarnego

Zaplanuj przeprowadzenie jednego z projektów z klasą, którą uczysz. W przypadku projektów „Water, water, water...” oraz „My home town project” mogą to być wybrane elementy projektu. W przypadku projektu „The story of chocolate” wszystkie etapy, od ziarna kakaowego do konsumenta, powinny zostać uwzględnione. Uwzględnij etapy pracy nad projektem podane w zeszycie „Teoria w pigułce”.

Zadanie: Praca z uczniami

Przeprowadź wybrany projekt lub jego elementy z wybraną klasą.

